

SJÖBACKEN

År 2008 får gå till historien som året med de oavslutade projekten.

Micke Reijtos (<http://www.reijto.se>) byggservice kom och hjälpte oss att bygga en bastu av det lilla gästrummet i början av sommaren. Helt klar blev den nu inte under året för Hans-Georg skulle fixa bastulavarna själv, något som inte hanns med under hösten, men nu är på sluttampen. Bastun blev mycket läcker, med svart klinkergolv och ett fönster att titta ut genom (fast Sonia kan ju förstås aldrig se något genom det med den skruttiga syn som hon har). På slutet av året har dock Sonia gärna velat basta där åtminstone en gång i veckan, trots att det är helt svart utanför fönstret. Ett härligt sätt att värma upp en kall höstregnad själ på.

Vi fick också hjälp med att fixa grunden till Sjöstugan, som stod på lite vingligt underlag. Ett tungt och smutsigt jobb, även om domkraf-ter användes (Mickes bolag gjorde jobbet också denna gång). Vi började också med ommålning av

Sjöstugans ut-sida och det blev faktiskt klart, fast med några nya vita prickar på den röda hus-färgen blev det

ju förstås. Taket har också fått ny takpapp, men sedan kom höstregnen och plåten hann aldrig sättas upp. Så strax före jul slogs hela Sjöstugan in med två stora båtpresenningar till ett stort julklappspaket. Så vi väntar spánt på paketöppning till våren, kanske finns det en båt där under istället?

När så dräneringen blev fixad (i slutet av 2007) så började återställningen av gräsmatta och rabatter 2008. Men ganska snart återtog både gräset och ogräset gräsmattan och det ser riktigt OK ut. Däremot tror jag inte Marianne Carlston (förra ägaren) skulle känna igen sina rabatter som mer har blivit en stenskonung runt huset istället för de otroligt rikt blommande rabatter som fanns här då vi kom hit. Men nu har Sonia fått ett trädgårdsprogram för datorn till julklapp, så nu väntar alla spánt på fortsättningen?!

Garagets framsida har numera ett fläcktyfusar-tat utseende, då skrapning av den gamla färgen påbörjades men inte hann avslutas innan regnperioden kom. Så för att skydda huset målades garaget med vit färg där färgen var avskrapad.

Det som dock hanns med under året var att ta ner några träd. Efter-som grannar-

Många projekt blev oavslutade under 2008, eller kanske kom de igång alldeles för sent?

na skulle ta ner större delen av skogen på sin tomt, passade vi på att framförallt ta ner några stora granar mot sjön och vägen. Detta gjordes under en tillfällig torrperiod under hösten, fast det är klart, toppar och ris har vi ju inte hunnit fixa ännu (så detta kanske inte heller ska räknas som ett klart projekt?). Men en betydligt bättre utsikt har vi fått.

Undrar vad vi hinner med att göra på hus och tomt 2009. Kanske avsluta några av projekten?

TOMTFÅGLAR OCH ANNAT

Även 2008 har arbeten på husen och tomten, samt vid datorn, tagit alldeles för mycket tid. Det har därför blivit lite tunt med fågelskådningen – t.o.m. på tomten. Trots det lyckades vi ”hänga in” fem nya tomtarter under året och är nu uppe totalt 147. Antalet årskryss på tomten hamnade på 108 trots liten arbetsinsats. Det började med brunand som simmade i sjön 6 april och 4 maj sträckte en silvertärna norrut (det var den första vi kunnat bestämma säkert i alla fall).

Den 14 juni blev en märkesdag. Sonia hade kvällen före hört en sommargylling när hon tog hand om Bliða på Körlinge. Morgonen därpå var Hans-Georg ute för att eventuellt kunna få höra den. Redan vid Svista ridhus hördes den flöjta från björkhagen vid Skepparbacken. Efter att ha fått upp Sonia ur sängen, cyklade H-G tillbaka för att hämta inspelningsutrustningen. Under tiden flyttade sig fågeln till en björk vid Norrtorp, bara 40 meter från vår tomtgräns och sjöng där ett längre tag. Sonia kunde konstatera att det var en outfärgad hane (som oftast i

våra trakter). Det finns en inspelning av fågeln på denna adress: www.conec.se/sjobacken/ljud/oriole080614.mp3.

Vid sällsynta tillfällen passerar mängder med flyttande fåglar under en kort period. Så var det för några år sedan då ungefär 2 000 bofinkar sträckte över tomten på ett par timmar och uppemot 20 000 räknades vid Angarnssjöängen under samma tid. Den 3 augusti 2008 var det dags igen, men denna gång var det kustpipare, kustsnäppor och myrspovar som sträckte förbi Angarn under en knapp timmes tid. Det spillde över lite även till Sjöbacken där en blandflock av kustpipare och kustsnäppor passerade. Dessa blev årets fjärde och femte nya tomtkryss.

Noterbart är att gråsparv – efter att ha varit nytt tomtkryss 2007 – fanns med minst åtta exemplar vid fågelmatningen hösten 2008. Åtminstone en av dem verkar dock vara en korsning med pilfink. Både pilfink och grönfink har varit ”all time high” vid matningen under hösten: 42 resp. ca 70 exemplar! Trots skogsavverkningen på granntomten finns tofsmes, svartmes, talltita och entita kvar vid matningarna.

Tyvärr blir det allt mer sällan som det hörs orrspel från Hakungesidan. Under våren var det bara vid ett enda tillfälle, men göktytan har återkommit till Hakunge, efter ett års bortvaro. Brunna kärrhöken häckade i Hakungevassen som vanligt men misslyckades, liksom paren i Angarnssjöängen. Däremot lyckades paret nedanför Össeby-Garns kyrka bättre.

Vi deltar i Stockholms ornitologis-

Vårt barnbarn Lova övar på pianot tillsammans med Hans-Georg. 14 juni vräker hagelskuren ner över Sjöbacken. Strax före nyår ligger isarna och Lova prövar att åka spark under Sonias överseende.

ka förenings fågelatlasinventering, där häckande fåglar inom föreningens område ska noteras åren 2007-2011. Vi (Hans-Georg viskar Sonia) har,

Vi (Lotten, Sonia, Hans-Georg, Margareta och Börje) skålar för Eva som anordnar en förnämlig fågelskådardresa till Mallorca. Eva är som synes fotografen.

som vi skrev om i förra Sjöbackenbladet, tagit oss an den ruta vi bor i (ruta Garnsviken). 90 arter har konstaterats häcka, ”sannolikt” häcka eller ”möjligen” häcka till och med 2008. Vi har också tagit rutan norr om oss, Brottby, där vi hittills skrapat ihop 68 arter. Arbetet fortsätter...

Varg – en önskeart

Vi har satt upp varg som ”förväntad” tomtart, eftersom det under flera år funnits varg i skogarna öster om oss. Som de flesta säkert läst, så tilläts ”skyddsjakt” på den varg som uppehållit sig i området under 2008. Så förväntningarna på varg som tomtkröss har fått skrivas ned tills vidare, eftersom vargen avrättades den 23 november.

Dock hade Hans-Georg, tillsammans med Dan Andersson, den otroliga turen att få se vargen bara fyra dagar innan den sköts. H-G hade hämtat Dan vid bussen och var på hemväg på vägen söderut från Brottby. Plötsligt hoppar ett stort djur ut på vägen bara 15-20 meter framför bilen. Dan höll på att få hjärtsnörp, eftersom vi direkt såg att det var en varg. Vargen sprang tillbaka åt samma håll den kommit ifrån och ställde sig att titta på oss en längre stund innan den lugnt travade iväg ned mot Garnsviken. Bara knappt två timmar senare sågs vargen vid sydänden av Gissjön i Tärnanområdet - tvärs över Garnsviken, på väg mot en säker död. Och vi såg den bara en kilometer från Sjöbacken.

Om man lägger in observationer av varg i om-

rådet, inklusive årets observationer, på en karta kan man se att ett flertal av dem ordnar in sig i en i princip rät linje (i ONO-VSV riktning) Riala – Fastarby (Tärnanområdet) – Gissjön (Tärnanområdet) – vägen söderut från Brottby – Alby (Angarn) och Åsta (Angarn). Och det bör ha varit minst tre olika vargar som genom åren använt ungefär samma trad.

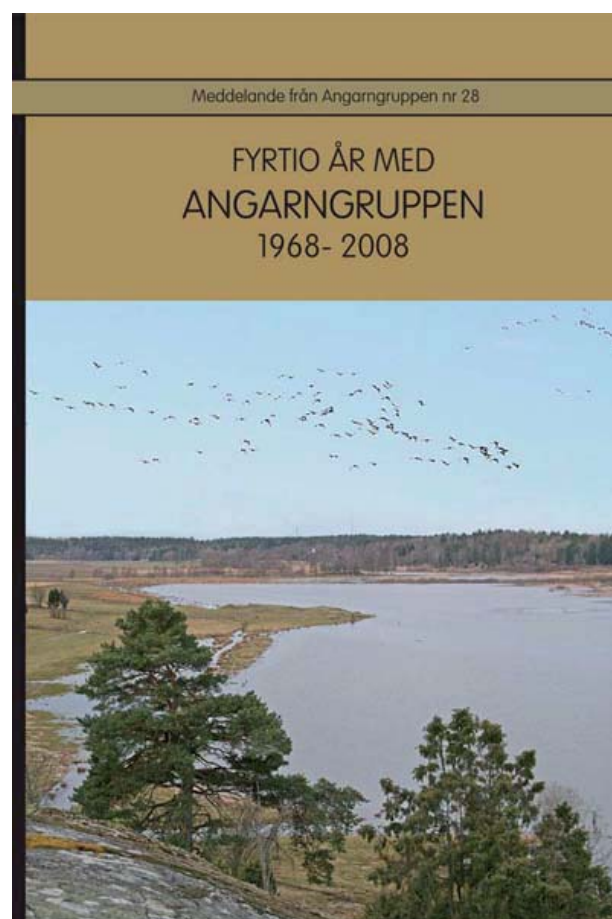
IDELLA FÖRENINGAR

Angarngruppen

Hans-Georg är även i år engagerad i Angarngruppen som vice ordförande och webbredaktör. Dessutom tog han på sig jobbet att redigera föreningens 40-årsmeddelande samt att delta i arbetet med en jubileumsutställning som visades i ”Kulturfonstret” i Vallentuna bibliotek i månadskiftet november – december 2008. H-G samlade bilder både ur det egna förrådet och bilder som kommit in till gruppen på olika sätt, samt skrev delar av texterna. En del av dessa bilder finns med också i jubileumsskriften.

Össeby hembygdsförening

Även i hembygdsföreningen är Hans-Georg vice ordförande. Liksom Angarngruppen, har

föreningen haft en utställning i "Kulturfönstret", där H-G gjorde stora delar av arbetet med att ta fram text och bild. Hans-Georg har också lett en exkursion till några välhävdade betesmarker i föreningens område.

Kyrkokören

Kyrkokören har haft en del interna problem under hösten, men har trots det lyckats genomföra sitt program. Kören deltar i gudstjänsterna vid de stora helgerna, samt har en egen vårkonsert, liksom en julkonsert. Den senare blev en av de mera lyckade konserterna.

Stormur

I maj blev Sonia webbredaktör för Stormurs hemsida (www.stormur.nu/). Stormur är Svenska IslandshästFöreningens (SIF) regionala avdelning i stockholmstrakten. En hemsida som förhoppningsvis (med hjälp av proffs) på sikt ska få ett fräschare utseende. Tyvärr sammanföll detta uppdrag med en intensiv arbetsperiod, så några större förändringar har inte Sonia ännu orkat ta tag i. Men vi får hoppas att 2009 ändrar på detta.

HÄSTLIV

Vinterhalvåret var inte det allra bästa från ridsynpunkt med regniga och våta ridvägar. Hagarna var leriga och att gå i stövlar var regel. Trots detta försökte både Sonia och Marie att träna sina hästar för distansritten. Marie hade fått ett bra tips på distans träning som verkade tillräckligt oambitiöst. Varje vecka skulle man rida en intervallträning med upp- och nedvärmning i skritt, sedan galopp en minut och skritt en minut. Allt upprepat 10 gånger. Efter ett tag skulle man utöka tiden för varje moment (men dit kom Sonia aldrig

för det blev oftast något avbrott i träningsprogrammet). Dagen efter intervallträningen skulle man skritta. Ytterligare ett pass i veckan skulle ingå i träningen och det var att vara ute 2-3 timmar i valfritt tempo. Detta program hölls med lite blandat resultat. Tyvärr ställdes vårdistansen in, men under hösten red både Sonia och Marie distansen. Den är ju inte så lång denna islandshästdistans, bara knappt 2 mil, men hästarna och ryttarna tyckte att det var roligt. Marie med Hviða kom på femte plats medan Sonia med Bliða kom på sjunde, inte illa för en häst som fyllde 20 vid nyåret 2008/09. Tyvärr stukade Hviða sig precis vid målgången och blev halt.

De många olika ridturen flyter samman med varandra, men årets gökoteritt i ett vårfagert Brottbysom Christine ordnade, är ju naturligtvis ett minne att bevara. Tack Ann och Cathrine för att ni finns och att det finns extra islandshästar hos er för turridding/uthyrning. Jag kommer inte ihåg om vi hörde någon gök, men vi hade i alla fall trevligt.

Sommaren kom stormande med riktig sommarheta så redan i början av juni tar Bliða och Sonia en tur ner till Sjöberg, där det finns möjligheter att bada med häst. För första gången kommer både Sonia och Bliða ordentligt ner i vattnet och kan simma lite grann. Bliða tycker dock att hon inte helt är ett vattendjur även om hon finner sig i de flesta av mattes konstiga påhitt.

Den avslutande kadrijen på ridlägret till vänster. Från ett sommarfagert Körlinge rider Sonia iväg med Oðinn som handhäst. Överst Sonias och Bliðas bad.

Strax efter midsommar är det dags för ridläger hos Lena Danius (<http://www.ekipage-1.se/>). Vi är fem st, Barbro, Åsa, Carol, Ulrika och Sonia som inkvarterar sig i den lyxiga anläggningen vid Upprätta. Här sover vi och äter gott mellan passen. Det är verkligen fem olika sorters hästar som deltar; en arab, en Morgan, ett halvblod och så Sonia och Ulrika med var sin islänning. Trots denna sortblandning så lyckas vi göra en hyfsad kadrilj sista dagen, dock i långsamt tempo (fast storhästarna fick allt pinna på några gånger när de skulle hinna med islänningarna). Ridlägret är spännande då det är en kombination av Lenas instruktioner som bygger på Craigs läror som i sin tur bygger på gammal akademisk ridkonst och Maria Buchts instruktioner i Alexanderteknik. Alexandertekniken är ett sätt att hitta rätt balans när man står, sitter, ligger(?) och rider. Marias instruktioner var nyttiga och efter några dagar så hade vi alla träningsvärk i nya okända muskler, men med en annan hållning (som åtminstone varade ett tag).

Under hösten följer jag så med på två Stormurutflykter, första gången till Järvafältet. Det är en

Styllöpare på Mallorca i april 2008.

underbar känsla att få rida tillsammans med andra Stormuriter och islandshästar. Alla hästarna är väldigt lugna trots att de kanske aldrig har träffat varandra förr och står lugnt och väntar tills det är dags att sätta igång. Då är genast alla hästarna pigga på att få komma iväg. Järvafältet är en topplatt plats att rida på med härliga ridstigar i skogar, längs små vägar och i beteshagar.

I början av oktober blir det en tur till Djurgården, som Ingrid även hänger med på. Självt står jag och plåtar vid Djurgårdsbrunnkanalen och det är mäktigt att se det stora gänget komma till-

sammans i tölt. Efter en god smörgås i Rosendals trädgårdscafé, där hästarna är parkerade vid staketet i god ordning, byter vi och Sonia rider tillbaka till Gärdet.

Den sista arrangerade Stormurturen blir på hemmplan under Allhegonahegen, då Sonia och

Brandkronad kungsfågel som blev galen när vi spelade upp artens sång från mobilen, därav den uppresta "kammen". Mallorca i april 2008.

Marie visar runt lite i sina skogar och sandvägar. Tyvärr blev denna tur mest med folk och hästar från grannskapet då det blev blixthalka några dagar tidigare.

Efter dessa utflykter uppslukas Sonia av jobb, allt medan regnet öser ner. Så det blir riktigt vilsamt för Bliða, något som hon uppskattar. Den goda formen sitter dock i ganska länge. Några roliga saker händer dock under den här perioden, det kommer t.ex. tre nya islandshästar till stallet tillsammans med trevliga tvåbeningar. Haffis och Lenas lektioner förgyller också en blöt och lerig höst.

Under jul- och nyårshelgerna börjar så hästlivet att återvända. Under Lucia kommer några av hästarna på besök hemma hos oss och betar på grannens äng, medan ägarna dricker glögg. Lilla Lova och Ingrid rider medan Björn (Lovas pappa) och Sonia följer med runt till några grannar och bjuder på knäck och pepparkakor helgen innan jul. Vi får se om det blir en ny tradition för den lilla ryttaren Lova.

På årets sista dag ordnar Christine en nyårsritt som genomförs i lite ruggigtinterväder av Christine, Ulf och Sonia. Som avslutning blir det ett varmt bastubad på Sjöbacken för tvåbeningarna.

ARBETE

Så här i början av 2009 är det fullt med att arkivera projekt från förra året, skriva ut arkiveringsexemplar och sist men inte minst ordna för det nya året. Särskilt från det sista halvåret ligger det många jobb, som inte riktigt har hunnit hamna i arkivet ännu, i kö.

En del av arbetena har handlat om planeringsfrågor där exploateringstrycket har varit högt under större delen av året. Innan året tog slut hann inte lågkonjunkturen vad gäller bl.a. bygandet märkas för oss, men kanske kommer förhållandena att vara helt annorlunda 2009. De planärenden som det handlar om har varit en fördjupad översiktsplan över Arninge och Ullna där vi tittade på hur själva strandskyddsområdet vid Ullnasjön kan påverkas om t.ex. en inomhusskidbana byggs vid den gamla tippen. Detta gjorde vi som underkonsult till Tyréns. På flera ställen inom Stockholms stad är flera nya detaljplaner på gång, framför allt för bostadsbygande. Vi har i första hand varit involverade för att titta på påverkan på naturvärden i Nybohov och i Bandhagen.

Under hösten har H-G jobbat med värdering av ett Natura 2000-område öster om Norrköpings tätort. Det visade sig också finnas ett våtmarksområde med häckande pungmes och ett flertal nattsjungande sångare. Här föreslås att väg E22 dras för att avlasta stadens centrum, en väg som många tar istället för att åka en omväg på någon mil förbi Norrköping och sedan tillbaka igen. Detta är ett intressant projekt i så motto att kommunen är angelägen om att avlasta stadens centrala delar, samtidigt som man verkar anstränga sig för att detaljplanelägga en massa områden på ön Händelö, där vägen skulle kunna ha drag-

Kaffeplantage i norra Nicaragua, belägen i molnskogen på drygt 1000 meters höjd.

its. Flera av alternativen till dragning kommer att beröra Natura 2000-objektet och därigenom kunna påverka miljökviteterna negativt. Intressant fortsättning följer...

Några tillståndsärenden har också varit på tapeten, bl.a. en ny hamnanläggning vid Bromskär på norra Blidö. Ärendet dök först upp som elevarbete i MKB på SLU år 2000 och nu har ärendet avancerat så mycket att kommunen håller på att ta fram en ny detaljplan för området, samtidigt som ärendet ska in till länsstyrelsen för beslut om betydande miljöpåverkan och till miljödomstolen för att få ett miljötillstånd att utvidga befintlig hamn. (Fortsättning följer även här.) I detta ärende har Friman Ekologikonsulter, som ju är specialister på vattenfrågor, varit underkonsult.

Vid årets slut fick vi hjälpa Sörab med att ta fram lite kompletterande information inför tillståndsansökan för en återvinningscentral på Lidingö.

Under en avstickare till Enköping, som underkonsulter åt Tengboms naturvårdsbyrå (tidigare Naturvårdsbyrå Orback AB), tittade vi på naturvärdena i ett område strax intill Mälaren, Nederby.

Projekten på H-Gs gamla jobb på SLU avslutas efter hand. I våras avslutades National Hydro-power Program i Vietnam äntligen. Det som H-G fortfarande har kvar på SLU är främst deltagande som bollplank i arbetet med att skriva MKB för slutförvar av utbränt kärnbränsle (tillsammans med Anders Hedlund) och som handledare för Matilde Somarriba från lantbruksuniversitetet i Managua, Nicaragua.

Större vattensalamander upptäcktes på fyra platser i Täby kommun. Just denna hane fanns i Hagby ekopark.

Även det senare projektet är i slutskedet eftersom Matilde ska avlägga sin doktorsexamen under 2009. Matilde arbetar med hur ekoturister påverkar miljön i några naturområden i Nicaragua. I mars besökte H-G och Sonia Matilde och vi gjorde då fältbesök i ett av hennes områden, samt på en farm i norra delen av landet som producerar rättvisemärkt kaffe. Farmen ligger uppe i molnskogen och vi fick se ett antal intressanta fågelarter, förutom att få se kaffets väg från blomma till kaffebönssäck. Vi träffade också ett antal av Matildes arbetskamrater. Läs vår reseberättelse i Sonias blogg (www.conec.se/sonia/nicaragua.htm).

Vi fortsatte också inventeringsarbetet av groddjur i Täby kommun under våren, då alla våmarker i Täby besöktes åtminstone en gång (om de inte hade besökts under lekperioden 2007). Avrapporteringen är dock inte klar ännu, då Sonia först tog en välförtjänt semester och sedan rullade höstens uppdrag in. Men nu, när Sjöbacken-bladet är klart, och ett nytt år har inträtt ska det bli andra bullar.

För Haninge kommun har vi jobbat med en inventering av naturvärdena i två områden som eventuellt ska bli naturreservat. Ett område ligger precis intill Handens station och är otroligt lättillgängligt med både stora natur- och friluftsvärden. Det andra området ägs av Stockholms stad och ligger i Hanveden nära gränsen till Huddinge kommun. Här finns stora områden med riktigt vild södertörnsnatur med magra hållmarker mellan smala tarmar av våtmarker. Dan Andersson, som har gjort själva fältinventeringen, har hittat ett flertal signalarter som är knutna till framförallt gamla träd eller skogsmarker.

Danne, som är biogeovetare, har även hjälpt oss med flera andra uppdrag under året.

De nyanlagda våtmarkerna i Stockholms stads del av Järvafältet, Igelbäckens kulturreservat, har vi undersökt för att se vad som har hänt sedan man anlade våtmarkerna. Vår firma undersökte 2005 hur det såg ut med växtligheten på området och Danne undersökte fågelfaunan när dammarna (Skogvaktarkärret och Hästa groddamm) var nyanlagda 2007. Dessa undersökningar följdes nu upp och vi kunde konstatera att dammarna är ett positivt inslag för den biologiska mångfalden.

I mitten av sommaren var så äntligen informationsskyltarna vid Skogvaktarkärret klara att sättas upp. På skyltarna kan man läsa korta texter om hur livet kan ha sett ut på platsen redan under 1700-talet då det var våmarksslätter här eller hur småkrypen i dammen lever. Skyltarna är rikligt illustrerade av Isabelle Scharin.

Sonia och Hans-Georg

Ekologerna på Sjöbacken

Isabelle målade inte bara skyltarna på Järvafältet, utan även lite utsmyckning på Sjöbacken.

Ett Gott 2009 till er alla!

Hemsidor

Hans-Georg <http://www.abc.se/home/m4046>

Sonia <http://www.conec.se/sonia>

CONEC <http://www.conec.se>

Sjöbacken <http://www.conec.se/sjbacken>

Kyrkokören <http://www.kyrkokoren.nu>

Angarngruppen <http://www.angarngruppen.se>

Össeby hembygdsförening <http://www.vallnet.se/ossebyhbf/>

Stormur: <http://www.stormur.nu>

Adress: Sjöbacken, Svista 17, 186 97 Brottbby

08 - 510 104 31 (bostaden), **08 - 510 109 55**

(Conec)

Om du vill e-posta till oss:

Sonia: sonia.eriksson@conec.se

H-G: hgw@conec.se

*Under året lär sig vårt barnbarn
Lova att gå.*